

Internationale kinderontvoering

Sinds de jaren zeventig is het aantal internationale kinderontvoeringen toegenomen. Onder een internationale kinderontvoering wordt verstaan: 'het tegen de wil van de andere ouder onttrekken van het kind aan het wettig gezag'. Er wordt dus gesproken van een internationale kinderontvoering als een kind ongeoorloofd naar een ander land wordt meegenomen of daar ongeoorloofd wordt vastgehouden. Meestal gaat het om een ouder die het kind meeneemt naar een ander land zonder toestemming van de andere ouder of een ouder die handelt in strijd met bestaande afspraken, zoals een omgangsregeling. Onder ongeoorloofd wordt verstaan: in strijd met het gezagsrecht van het land waar het kind zijn gewone verblijfplaats had. Dit is de plaats waar het kind vóór zijn 'ontvoering' zijn hoofdverblijfplaats had, waar hij naar school ging en waar zijn sociale leven was.

Ieder jaar worden er rond de 120 kinderen ontvoerd, uit Nederland naar het buitenland of uit het buitenland naar Nederland. Door het vrije verkeer van personen en het wegvallen van de landsgrenzen wordt de internationale mobiliteit steeds groter. Als gevolg daarvan komen er meer internationale huwelijken en samenlevingsrelaties voor. Het komt dus geregeld voor dat kinderen ouders met een verschillende nationaliteit hebben. Verschillen in cultuur, taal en nationaliteit kunnen voor problemen zorgen. Het verschil in herkomst kan voor het huwelijk een bedreigende factor zijn. Dit kan leiden tot spanningen. Beide ouders hebben andere ideeën, andere normen en waarden en een ander idee van het gezinsleven en de ouderlijke verantwoordelijkheid. Er bestaan verschillen in wat van het huwelijk wordt verwacht en in de houding en opvattingen over de opvoeding en de rol van het gezin.

Beide ouders willen hun kinderen in een vertrouwde levenssfeer laten opgroeien. Dit kan leiden tot conflicten en in het ergste geval tot een kinderontvoering. De 'ontvoerende' ouder vindt het moreel en ethisch gerechtvaardigd om zijn/haar kind mee te nemen naar zijn/haar land van herkomst en het daar op te voeden.

Volgens artikel 11 VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) dienen de staten maatregelen te nemen ter bestrijding van de ongeoorloofde overbrenging van kinderen naar en het niet doen terugkeren uit het buitenland. Er zijn twee internationale verdragen die in het bijzonder een rol spelen bij deze problematiek:

- het Verdrag inzake de Burgerlijke Aspecten van Internationale Kinderontvoering, opgesteld door de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, Den Haag, 25 oktober 1980 (Haags Kinderontvoeringsverdrag);
- het Europees Verdrag betreffende de erkenning en ten uitvoerlegging van beslissingen inzake het gezag over kinderen, Luxemburg, 20 mei 1980 (Europees Kinderontvoeringsverdrag).

Uit de jurisprudentieoverzichten blijkt dat in de meeste gevallen een beroep wordt gedaan op het Haags Kinderontvoeringsverdrag, dit verdrag is internationaal en is door 75 landen ondertekend. Het verdrag is makkelijk werkbaar. Uitgangspunt van het verdrag is dat het kind in geval van ontvoering onmiddellijk teruggeleid moet worden naar het land van herkomst (artikel 12 Haags Kinderontvoeringsverdrag). Als een kind langer dan een jaar ontvoerd is kan het zijn dat het kind is 'geworteld' in zijn nieuwe omgeving en daarom niet meer teruggestuurd kan worden (artikel 12 lid 2 Haags Kinderontvoeringsverdrag).

Ook kan de terugkeer van het kind geweigerd worden als de ouder die om de terugkeer van het kind verzoekt het gezag over het kind niet daadwerkelijk uitoefende, of wanneer het kind bij terugkeer wordt blootgesteld aan een ernstig of lichamelijk gevaar (artikel 13 lid 1 sub a en b Haags Kinderontvoeringsverdrag). Tevens kan het kind, als het een zekere leeftijd en mate van rijpheid heeft bereikt die rechtvaardigt dat met zijn rekening wordt gehouden, zich verzetten tegen de terugkeer (artikel 13 lid 2 Haags Kinderontvoeringsverdrag).

Meer informatie over het Haags Kinderontvoeringsverdrag en tevens welke landen partij zijn bij dit verdrag is te vinden op de [website](#) van de Haagse Conferentie voor het Internationaal Privaatrecht.

Vanaf deze link kan ook gezocht worden op INCADAT, de database voor internationale kinderontvoering.

Het aantal internationale kinderontvoeringen binnen de Europese Unie is in de loop der jaren toegenomen. Door de verdwijning van de grensposten is het makkelijker om van het ene naar het andere land binnen de Europese Unie te gaan. Vaak wordt het kind meegenomen naar het geboorteland van de ouder en wordt daar bij de rechter het kind opgeëist.

Voor een internationale kinderontvoering binnen de Europese Unie is het ook de nieuwe Brussel IIbis Verordening (Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 maart 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000) van belang. Deze verordening is op 1 maart 2005 in werking getreden. De Brussel IIbis Verordening wil, als het kind ontvoerd is vanuit het ene naar het andere land binnen de Europese Unie, een aanvulling geven op het Haags Kinderontvoeringsverdrag. De Brussel IIbis Verordening verlangt uitdrukkelijk het horen van het kind. Het is van belang dat het kind zijn mening over de situatie naar voren brengt, voordat de rechter een besluit neemt. Alléén als het gezien de leeftijd of mate van rijpheid van het kind niet raadzaam wordt geacht kan van dit beginsel worden afgeweken.

Tevens is er sprake van een deadline van zes weken na aanhangig maken van de zaak waarbinnen moet zijn beslist (artikel 11 Brussel IIbis Verordening). Wanneer de ouder die het gezag over het kind heeft een verzoek om terugkeer van het kind indient op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag, en de ontvoering heeft plaatsgevonden binnen de Europese Unie, dan is artikel 11 van de Brussel IIbis Verordening van toepassing.

Elk verdragsland dient een Centrale Autoriteit aan te stellen, die belast is met de uitvoering van het verdrag en toe wie men zich kan wenden in geval van een internationale kinderontvoering. In Nederland is de minister van Justitie met deze functie belast. De afdeling Juridische en Internationale Zaken van de directie Justitieel Jeugdbeleid van het [Ministerie van Justitie](#) vormt het uitvoerende bureau. Teruggeleidingen van kinderen uit landen die partij zijn bij het Haags of Europees Kinderontvoeringsverdrag dienen altijd via de Centrale Autoriteit te lopen. De problemen zijn vaak groter bij landen die geen partij zijn bij een van de ontvoeringsverdragen, zoals Egypte, Syrië of Marokko. De Centrale Autoriteit kan hier niet op grond van een verdrag een verzoek tot teruggeleiding indienen, er moet dan via de diplomatieke weg actie worden ondernomen.